

LUISA ALBRECHTOVÁ: KOMIKA V HUDEBNĚ DRAMATICKÉ OBLASTI

RIGORÓZNÍ PRÁCE

POSUDEK OPONENTA

Luisa Albrechtová zvolila pro svou rigorózní práci téma svrchaně obtížné. Jde o téma příčné, tedy spojující několik druhů umění a s tím přístupy několika věd, které se jim věnují. Opera sama jako syntetický umělecký druh leží na neklidné hranici hudby a scénických umění. Její pozici jako předmětu nevyznačuje průnik dvou pomyslných množin, tedy zdvojená pozornost ze strany dvou věd. „Pohraniční“ poloha jako předmětu uměnověd znamená naopak postavení na periferii teatrologie a na periferii muzikologie, průnik obou periferií tedy nezdvouje pozornost, ale právě jen periferii. Toto postavení vytváří potřebu jakési svépomoci, vzniká vlastní historiografie a teorie opery. Vztah, který funguje na pomezí „hlavních“ věd je věrně reprodukován i na dalších hranicích: mezi hudbou a literaturou, divadlem a literaturou, scénickými uměními a výtvarným uměním.

Mgr. Luisa Albrechtová disponuje pro zvládnutí úkolu erudicí adekvátně „příčnou“: Své téma zároveň reflektuje prizmatem zkušenosti výkonné umělkyně. Nechme na tomto místě stranou úvahy, nakolik je pro teoretickou práci nezprostředkovaná znalost uměleckého druhu, který je jejím předmětem, výhodou či, přesněji, nakolik rozumění uměleckému druhu „zevnitř“ může daný úkol zjednodušit či naopak zkomplikovat. Podstatné je, že sama autorka na podobné otázky dvakrát přesvědčivě odpověděla: V září roku 2004 úspěšně obhájila diplomovou práci *Fenomén komiky v hudebně dramatické oblasti*. Mohl-li jsem tehdy v roli oponenta konstatovat převahu pozitiv nad nedostatky práce, mohu dnes ve stejné roli s uspokojením shledávat, o kolik se rozšířilo a prohloubilo autorčino uchopení tématu, jak vyžrály některé teoretické koncepty a zpřesnily se formulace. Oceňuji také, že se v mezioborovém záběru práce neztratila proporčnost a srovnatelným prohloubením prošla jak filosofická fundace, tak horizonty sociokulturní a uměnovědné.

Předkládaná práce přesvědčivě odpovídá také na další možnou otázku: Jednoznačně dokládá, že kulturologie je nejen plně kompetentní

k příčnému zkoumání příčného uměleckého druhu, ale přesvědčivě demonstruje výhody tohoto zkoumání. Vyniká to také tam, kde autorka exploatuje poznatky uměnovědné: Ve sledování dějinného vývoje komické opery nereprodukuje zbytečně obecně známé, klade akcenty důsledně ve prospěch tématu. Její sociologizující dějiny opery přesně odpovídají sociálním zdrojům komického. Oceňuji také její bezpečný kompoziční cit, který nedovolil vývojovému přehledu zbytnět v žel tak obvyklý výčet jmen a titulů. Důraz na žánrový vývoj se pro historický přehled ukázal jako ideální řešení podobně, jako jeho dílčí vyústění do podrobnějšího představení Mozartových oper *Le nozze di Figaro* a *Così fan tutte* jako vrcholů vývoje opery buffa, Wagnerova díla *Die Meistersinger von Nürnberg* jako nejvýsostnějšího reprezentanta vývoje komické opery v romantismu a konečně Smolkovy opery *Nagano*, stojící na konci s dobrým porozuměním vyloženého postromantického vývoje domácí operní tvorby.

Autorka pojmenovala ambici své syntézy poměrně skromně: „*Je jakýmsi úvodem, branou a průvodcem, takovým, aby se vnímavý čtenář v labyrintu komiky v hudebně dramatické oblasti neztratil. Z tohoto hlediska tvoří orientační rámeček pro následné hlubší studium.*“ (s. 127). Z daného pohledu bylo cíle práce plně dosaženo a pro další studium je dobře připraveno jak uchopení kategorie komického, tak historický rámeček vzniku a vývoje komické opery a jejích jednotlivých typů a jeho širší, zejména sociokulturní kontext. Jako učitel rád potvrzuji i oprávněnost druhé ambice práce: „*Využít ji věřím mohou jak studenti společenskovědních oborů, tak i oborů uměleckých.*“ (s. 127) A protože učím na školách obou typů, mohu ji podloženě potvrdit v obou rozměrech.

Předloženou rigorózní práci Luisy Albrechtové *Komika v hudebně dramatické oblasti* tak mohu z uvedených důvodů jako dílo původní a nesporně přínosné bez dalších připomínek **plně doporučit k obhajobě.**



V Praze 18. prosince 2006

PhDr. Vladimír Czumalo, CSc.